

25.6.17

א' תמוז, תשע"ז

לכבוד

ח"כ תמר זנדברג

יו"ר הוועדה המיוחדת למאבק בנגעי הסמים והאלכוהול

שלום רב,

הנדון: נטרול השפעתם השלילית של תאגידי הטבק הזרים על מקבלי החלטות ודעת

הקהל בישראל

איגוד רופאי בריאות הציבור והחברה הרפואית למניעה ולגמילה מעישון של ההסתדרות הרפואית, האגודה למלחמה בסרטן, המועצה הישראלית למניעת עישון ורשת ערים בריאות בישראל, מתריעים כי נדרשת הגנה על בריאות הציבור מפני תאגידי הטבק הזרים, המשקיעות הון ומפעילות מכבשי לחצים על מנת להשפיע על קובעי מדיניות ועל דעת הקהל בישראל, להפיץ מידע מטעה ולא מבוסס, במטרה למכר קהלים חדשים למוצרי טבק ממיתים.

תעשיית הטבק משקיעה מאמצים רבים בפיתוי קהלים חדשים להתמכרות המסוכנת וקהל היעד המועדף עליה הוא בני הנוער וצעירים. התעשייה משקיעה הון בפרסום ישיר – בכלי התקשורת המותרים לפרסום על פי החוק בישראל (עיתונות כתובה ואתרי אינטרנט) וסמוי (תוכן שיווקי, אירועי חוויה המשלבים קידום מכירות למוצר, חלוקת מוצרים למובילי דיעה וכדומה).

דוגמה מייצגת מהתקופה האחרונה בלבד היא מסע השיווק האגרסיבי של חברת "פיליפ מוריס" לשיווק מוצר הטבק הממכר החדש IQOS, כולל מודעות ענק בשווי של מיליוני שקלים, חלוקת המוצר לסלבריטאים ומובילי דיעה שכותבים ומביעים עמדה בנושא, הטסת עיתונאים לחו"ל, השפעה על מקבלי החלטות באמצעות "גילויי דעת" פומביים, כמו גם באמצעות לוביסטים הפועלים מאחורי הקלעים וכבר הצליחו להפגיש מספר פעמים את נציגי החברה עם שר הבריאות ועם מנכ"ל משרד האוצר.

החברות לא בוחלות בהפצת הטעויות ו"עובדות" שטרם הוכחו. הגדילה לעשות חברת פיליפ מוריס האחראית על רוב שוק הטבק בישראל, שהקימה עמוד פייסבוק למען "ישראל נקיה מעשן". לחברות הטבק היסטוריה עשירה של הפרת החוק והשחתת מקבלי החלטות בעולם, וכבר פורסמו מקרים במספר מדינות, בהן מעורבות חברות הטבק בפוליטיקה השפיעה עד לחילופי

שרים. במקביל קיים החשש כי כלי תקשורת המפרסמים מוצרים אלו, מפעילים צנזורה עצמית ואינם מפרסמים ידיעות העלולות להזיק לתעשיית הטבק. השפעתם הפסולה עלולה לגרום למקבלי ההחלטות להעדיף את האינטרסים הזרים של תאגידי הטבק הבינלאומי על פני האינטרסים של הציבור בישראל.

על פי דוח שר הבריאות האחרון על העישון חברות הסיגריות השקיעו **63,487,863** שקלים בשנה בפרסום וקידום מכירות בישראל בלבד. מדובר על פי עורכי הדוח בדיווח חלקי בלבד.

סעיף 5.3 באמנת המסגרת הבינלאומית לפיקוח על הטבק, עליה חתמה ישראל ואישררה את חתימתה ב-2005 קובע כי "בבואם לגבש ולהוציא לפועל את מדיניות בריאות הציבור שלהם מבחינת הפיקוח בתחום הטבק, הצדדים יפעלו על מנת להגן על מדיניות זו מפני אינטרסים מסחריים או אינטרסים אחרים של תעשיית הטבק בהתאם לחוק המקומי".

דו"ח חדש של מערכת הבריאות בארה"ב (ה-NIH) וארגון הבריאות העולמי (ה-WHO), סיכם לראשונה באופן מקיף וכוללני, את השפעת המאמצים הגלובליים למלחמה בטבק והשפעותיהם ב-20 השנים האחרונות, קבע כי "המכשול הגדול ביותר העומד בפני מיגור נזקי הטבק, הוא השפעתן ההרסנית של חברות הטבק". הדו"ח מדגיש כי על מנת להצליח, יש הכרח לנטרל את ההשפעה של חברות הטבק, לעמוד על המשמר ולנטר את המאמצים המתמשכים של חברות הטבק לקדם שימוש בטבק". זאת בנוסף להמשך יישום האסטרטגיות האחרות.

אנו קוראים באופן דחוף למדינת ישראל להגן על בריאות אזרחיה ולנטרל את כוחם ויכולת ההשפעה השלילית של חברות הטבק על מקבלי ההחלטות ועל הציבור בישראל באמצעים הבאים:

1) הגבלה גורפת של פרסום ושיווק מוצרי טבק, לרבות ברשת האינטרנט באמצעות חקיקה

ראשית - בעוד שהחקיקה בעולם בתחום זה, כמו גם בשאר חזיתות המאבק, התקדמה ומניבה תוצאות, החקיקה בישראל נמצאת בשנים האחרונות בפיגור משמעותי לעומת מדינות אחרות. תופעה זאת יכולה להסביר את בלימת מגמת הירידה ואף עליה בשיעורי העישון בישראל. למרבה הצער, הצעה זו סוכלה והציבור בישראל נותר חשוף עד היום לשיווק ופרסום אגרסיביים ומתוחכמים אשר פוגע יום יום בבריאותו. הצעה ברוח זו נמשכה משולחן ועדת הכספים בכנסת הקודמת בעת הכנתה לקריאה שנייה ושלישית.

2) הרחבת חוק הגבלת הפרסומות והשיווק של מוצרי טבק ואכיפתו: איסור מתן חסויות,

איסור פרסום בנקודת מכירה (שכן הצגת מוצרי טבק במקום בולט בנקודות המכירה היא אסטרטגיה מרכזית של חברות הטבק לשיווק המוצרים לצעירים), איסור חלוקת טבק כמתנות, גם לא בתשלום סמלי או תרומה חלקית כמו הצטרפות לרשימת דיור, ביטול

השילוט המותר ואיסור גורף של הצגת מוצרי טבק בנקודות המכירה, כפי שנעשה במדינות רבות בעולם. יש לאכוף את החוק המחייב חברות טבק לדווח על כל הוצאותיהן בתחום הפרסום, כולל פרסום סמוי. חשוב לוודא כי החקיקה ואכיפתה מתייחסת לכל סוגי מוצרי הטבק, כולל מוצרי טבק חדשים.

3) איסור על כניסת לוביסטים של חברות הטבק לדיונים רלוונטיים בכנסת והגבלת פעילותם מול פקידי ממשלה, חברי כנסת ושרים: יש להגביל את האינטראקציה של קובעי המדיניות עם נציגי תעשיית הטבק. על פי האמנה הבינלאומית, על אינטראקציה להתקיים רק כאשר יש הכרח להיפגש על מנת לאפשר להם להסדיר ביעילות את הפיקוח על תעשיית הטבק ומוצרי הטבק. כאשר נדרשים יחסי גומלין עם תעשיית הטבק, על הצדדים להבטיח כי אינטראקציות כאלה מתבצעות בצורה שקופה. המגעים צריכים להתנהל בציבור (באמצעות שימוע ציבורי, הודעה לציבור לגבי המגעים, וגילוי רשומות של האינטראקציות). באמנה מודגש כי אין לשתף את תעשיית הטבק בכל יוזמה הקשורה להגדרה או יישום מדיניות בריאות הציבור, שכן ישנו ניגוד אינטרסים בינה לבין מטרות בריאות הציבור. **על מנת למנוע ניגודי אינטרסים של פקידי ממשל ועובדים יש לגבש, לאמץ וליישם קוד התנהגות הקובע סטנדרטים לפגישות עם נציגי תעשיית הטבק- במידה ומתקיימות.**

מצ"ב נספחים בהם מספר דוגמאות לניצול של חברות הטבק את הפרצות הקיימות בחוק היום בישראל וכניסתם לכל תחום אפור.

אנו קוראים לממשלת ישראל ולכנסת ישראל לדאוג לכך שהאינטרס היחיד העומד מול מקבלי ההחלטות יהיה בריאות הציבור בלבד. לא ייתכן שגורלנו יקבע בידי אינטרסים של חברות זרות המפיצות מוצרים ממכרים וממיתים בכוונה תחילה.

בכבוד רב,

פרופ' נדב דוידוביץ', יו"ר איגוד רופאי בריאות הציבור בישראל
ד"ר רחל דהן, יו"ר החברה הרפואית למניעה ולגמילה מעישון בישראל
הגב' מירי זיו, מנכ"ל האגודה למלחמה בסרטן
ד"ר מילכה דונחין, יו"ר רשת ערים בריאות בישראל
עו"ד עמוס האוזנר, יו"ר המועצה הישראלית למניעת עישון

העתק

ח"כ הרב יעקב ליצמן, שר הבריאות

ח"כ אלי אלאלוף, יו"ר ועדת העבודה, הרווחה והבריאות
ח"כ איתן כבל, יו"ר ועדת הכלכלה
חברי וחברות הכנסת החברים בוועדה
מר משה בר סימן טוב, מנכ"ל משרד הבריאות
פרופ' איתמר גרוטו, המשנה למנכ"ל משרד הבריאות
פרופ' ליאוניד אידלמן, יו"ר ההסתדרות הרפואית
עו"ד לאה ופנר, מזכ"ל ההסתדרות הרפואית
עו"ד חן שמילו, ראש תחום מדיניות ציבורית, ההסתדרות הרפואית
פרופ' אליעזר רובינזון, יו"ר האגודה למלחמה בסרטן
ד"ר חגי לוי, מזכיר איגוד רופאי בריאות הציבור בישראל, הר"י